

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΤΗΛ. 2106411526
ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα 4 Ιουνίου 2013

Αριθ. Πρωτ. : 2539

Αριθμ. Εγκυκλίου : 7/13

Προς :

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Χώρας

Υπενθυμίζουμε και πάλι την υπ' αρ. πρωτ. **2927/εγκ.9/5-7-2007** εγκύκλιο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, αντίγραφο της οποίας συναποστέλλουμε, και παρακαλούμε, ενόψει της αρχόμενης θερινής περιόδου, για την πιστή και αδιάλειπτη εφαρμογή της.

Παρακαλούμε επίσης, λόγω του αυξημένου κινδύνου προκλήσεως πυρκαϊών, όπως παραγγείλετε στους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της περιφέρειάς σας και οι τελευταίοι να παραγγείλουν : **α)** Στους αρμόδιους πυροσβεστικούς υπαλλήλους, όπως, στα πλαίσια των καθηκόντων τους κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.2 του άρθρου 1 του Ν.2612/1998, εντείνουν τους ελέγχους και τις έρευνες που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 26 παρ. 2 του Ν. 2800/2000 καθώς και να εκτελούν ό,τι άλλο επιβάλλεται εκ των καθηκόντων τους για την εφαρμογή των υφισταμένων μέτρων πρόληψης για την αποφυγή πρόκλησης πυρκαϊών σε δασικές και αγροτικές εκτάσεις ιδία δε από τη λειτουργία χώρων ανεξέλεγκτης εναπόθεσης αστικών απορριμμάτων και **β)** στις αρμόδιες δασικές αρχές, όπως, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 998/1979, «μεριμνούν δια την αδιάλειπτον και αποτελεσματικήν επιτήρησιν των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων προς φύλαξιν αυτών εκ των κινδύνων πυρκαϊών,

παρανόμων υλοτομιών, εκχερσώσεων και βοσκήσεων, την φύλαξιν των δασικών έργων, την προστασίαν της άγριας πανίδος και την πρόληψιν δασικών αδικημάτων».

Της εγκυκλίου μας αυτής και της συναποστελλομένης να μεριμνήσετε να λάβουν γνώση οι Εισαγγελικοί Λειτουργοί της περιφέρειας σας.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου πάγου

Δημήτριος Κων. Δασούλας

B.K.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Τηλ : 210.6419366

Fax : 210.6411523

Αθήνα 5 Ιουλίου 2007

Αριθ.Πρωτ. 2927/ εγκ. 9

Προς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Κράτους

Με αφορμή τις πρόσφατες σε όλη την χώρα μεγάλες πυρκαϊές σε δάση και δασικές εκτάσεις, που έχουν ως συνέπεια τεράστια οικολογική καταστροφή και αλλοίωση του περιβάλλοντος, σας γνωρίζουμε και παρακαλούμε για τα ακόλουθα :

A. I. Με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος όπως αυτό αναθεωρήθηκε με το ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ενταχθέν στο πλαίσιο των συνταγματικών κατοχυρώσεων προς προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ορίζεται ότι : «Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων...Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων εκτός εάν προέχει για την Εθνική Οικονομία ή αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον» ενώ με το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται

από πυρκαϊά ή που με άλλο τρόπο αποψιλώθηκαν ή αποψηλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλον προορισμό».

Σε εκτέλεση του άρθρου 24 του Συντάγματος έχει εκδοθεί ο Ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων της χώρας» ο οποίος περιλαμβάνει πλειάδα διατάξεων προστατευτικών των δασών και δασικών εκτάσεων, μεταξύ των οποίων θα πρέπει να αναφερθούν εκείνες των άρθρων 18, 38, 45, 46, 47, 48, 49, 70 και 71. Με τις ρηθείσες ίδια διατάξεις η μεταβολή του προορισμού, της μορφής και της χρήσεως των δασών και δασικών εκτάσεων, **στην περίπτωση μεν του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος απαγορεύεται απολύτως, στις λοιπές δε περιπτώσεις αποτελεί εντελώς εξαιρετικό μέτρο** και ενεργείται πάντοτε κατόπιν σχετικής εγκρίσεως και αδείας του Υπουργού Γεωργίας ή της αρμοδίας δασικής αρχής υπό πολλές προϋποθέσεις. Κρίνουμε εδώ αναγκαίο να αναφέρουμε το περιεχόμενο του άρθρου 18 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 71 Ν. 998/ 79. Με τη διάταξη του άρθρου 18 ορίζονται τα ακόλουθα : «Αι δασικάί αρχαί μεριμνούν δια την αδιάλειπτον και αποτελεσματικήν επιτήρησιν των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων προς φύλαξιν αυτών εκ των κινδύνων πυρκαϊών, παρανόμων υλοτομιών, εκχερσώσεων και βοσκήσεων ,την ρύλαξιν των δασικών έργων, την προστασίαν της άγριας πανίδος και την πρόληψιν δασικών αδικημάτων». Εξάλλου με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 71 ορίζεται ότι : «κατά των ανεγειρόντων οιονδήποτε κτίσμα ή τραγματοποιούντων οιασδήποτε φύσεως εγκατάστασιν εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως άνευ δικαιώματος ή καθ' υπέρβασιν των υπό του παρόντος

νόμου προβλεπόμενων εξαιρέσεων επιβάλλεται υποχρεωτικώς δήμευσις των προϊόντων των ως άνω αξιοποιούνων πράξεων ως και των αντικειμένων τα οποία εχρησίμευαν ή ήσαν προωρισμένα προς τέλεσιν αυτών. **Η δασική αρχή διατάσσει και, εν αρνήσει του υποχρέου, εκτελεί άνευ ετέρας διατυπώσεως την κατεδάφισιν των κτισμάτων».**

Περαιτέρω με τη διάταξη του άρθρου 290 του Ν.Δ. 86/ 69, η οποία διετηρήθη σε ισχύ και μετά την ισχύ του Ν. 998/79 (άρθρο 77 αυτού), ορίζεται ότι : «οι δασικοί υπάλληλοι και τα όργανα της δασικής υπηρεσίας εν γένει **θεωρούνται δια τας περί τα δάση παραβάσεις ως ανακριτικοί υπάλληλοι υπαγόμενοι υπό την ιδιότητα αυτή στην αρμοδιότητα του εισαγγελέα Πλημμελειοδικών»**, ενώ με τη διατηρηθείσα σε ισχύ με το Ν. 998/ 79 διάταξη του άρθρου 58 Ν.Δ. 86/ 69 ορίζεται ότι «το Δημόσιο είναι νομέας των αδέσποτων και των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, έστω και αν δεν έκανε καμία πράξη νομής». Τέλος, συμφώνως προς τα οριζόμενα με το άρθρο 985 Α.Κ. **«ο νομέας έχει δικαίωμα να αποκρούσει με τη βία κάθε διατάραξη ή απειλούμενη αποβολή από τη νομή ...Ο νομέας ακινήτου από τον οποίο αφαιρέθηκε αυτό παράνομα έχει δικαίωμα να το ξαναπάρει με τη βία αμέσως μετά την αποβολή»**.

II. Από το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων συνάγονται αβιάστως τα ακόλουθα :

- 1) Απαγορεύεται η μεταβολή της δασικής μορφής και του προορισμού των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, εκτός εάν συντρέχουν οι αναφερόμενοι σκοποί στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 24 του Συντάγματος.

- 2) Απαγορεύεται απολύτως η χρησιμοποίηση ή διάθεση των κηρυχθεισών ως αναδασωτέων (υποχρεωτικώς μάλιστα στις περιπτώσεις του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος) δασών και δασικών εκτάσεων δι' άλλον σκοπόν, εκτός της αναδασώσεως, απαγγέλλεται δε ακυρότητα πάσης διοικητικής πράξεως αναφερομένης στην χρησιμοποίηση αυτών δι' άλλον σκοπό εκτός από τον ανωτέρω.
- 3) Η δασική αρχή η οποία δια των υπ' αυτής δασικών οργάνων ασκεί ειδική αστυνόμευση και επιτήρηση επί των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων είναι αρμοδία και **ως εκ τούτου δικαιούται και υποχρεούται να προβαίνει αυτεπαγγέλτως στην κατεδάφιση και καταστροφή των πάσης φύσεως κτισμάτων**, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή ανεγείρονται εκτός των κηρυχθεισών, ως αναδασωτέων λόγω προηγηθείσης πυρκαϊάς, εκτάσεων, εν γένει δε στην καταστροφή παντός εκτελουμένου ή εκτελεσθέντος έργου (περιφράξεις, δενδροφυτεύσεις κ.λ.π.) εντός των ανωτέρω εκτάσεων και στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.
- 4) Προκειμένου να αποτρέπεται η δημιουργία τετελεσμένων γεγονότων εκ της ανεγέρσεως και ολοκληρώσεως κτισμάτων και άλλων πάσης φύσεως εγκαταστάσεων σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις που κηρύχθηκαν αναδασωτέες, αλλά και σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις μη καείσες, **οφείλουν οι δασικοί υπάλληλοι να τα επιτηρούν συνεχώς και αδιαλείπτως. Τούτο θα έχει ως συνέπεια να καθίσταται αντιληπτή αμέσως η έναρξη ανεγέρσεως κτίσματος και γενικότερα η έναρξη εργασιών** που

κατατείνουν στην μεταβολή της μορφής του δάσους και της δασικής εκτάσεως και στην προσπάθεια καταπατήσεως της εκτάσεως αυτής και έτσι να είναι ευχερέστερη η αποβολή των επίδοξων καταπατητών, η καταστροφή των υπό ανέγερση πάσης φύσεως κτισμάτων, περιφράξεων, δεδροφοτεύσεων κ.λ.π. **και εν τέλει η κατ' άρθρο 985 Α.Κ. αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του δημοσίου.**

Β) Ενόψει όλων των ανωτέρω παρακαλούμε να παραγγείλετε στους κ.κ. εισαγγελείς Πρωτοδικών και οι τελευταίοι να παραγγείλουν στους διευθυντές δασών και τους υπ' αυτούς δασικούς υπαλλήλους της περιφέρειας των τα ακόλουθα :

- 1) **Να εποπτεύουν και επιτηρούν αδιαλείπτως, και εάν είναι δυνατόν σε καθημερινή βάση,** τις καείσες και κηρυχθείσες αναδασωτέες δημόσιες δασικές εκτάσεις και δάση αλλά και τα δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις τα οποία δεν έχουν καταστραφεί.
- 2) Εφόσον κατά την εποπτεία και επιτήρηση αντιληφθούν την έναρξη κατασκευής ή την κατασκευή προσφάτως εντός των ανωτέρω εκτάσεων κτίσματος ή οποιασδήποτε άλλης μορφής κατασκευή (περιφράξεις, παραπήγματα κ.λ.π.) ή τέλος την φύτευση ελαιοδένδρων ή άλλων δένδρων οφείλουν είτε μόνοι είτε με τη συνδρομή άλλων αρχών (αστυνομικών, δημοτικών, νομαρχιακών κ.λ.π.), οι οποίες είναι υπόχρεες προς τούτο, να προβαίνουν πάραυτα και άνευ άλλου τινός στην κατεδάφιση και καταστροφή των κτισμάτων και των πάσης φύσεως κατασκευών, στην επαναφορά των

πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση και στην κατ' άρθρο 985 Α.Κ. αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του δημοσίου.

- 3) Να προβαίνουν στη σύλληψη και παραπομπή των υπαιτίων στον αρμόδιο εισαγγελέα Πρωτοδικών εάν δε τούτο δεν είναι εφικτό στην καταμήνυση των υπαιτίων και στην κατάσχεση των μηχανημάτων, εργαλείων κ.λ.π. τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του κτίσματος και των πάσης μορφής εγκαταστάσεων.
- 4) Να ενημερώνουν αμέσως τους αρμοδίους εισαγγελείς Πρωτοδικών για τις διαπιστώσεις τους και τις ενέργειές τους ζητούντες εν ανάγκη και τη συνδρομή τους.
- 5) Σε σχέση ειδικότερα προς τον προ ολίγων ημερών αποτεφρωθέντα Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας και τα λοιπά δάση και δασικές εκτάσεις στην ίδια περιοχή οι δασικοί υπάλληλοι οφείλουν να εποπτεύουν και επιτηρούν σε καθημερινή βάση ολόκληρη την έκταση που κατελάμβανε ο Εθνικός Δρυμός να προβαίνουν πάραυτα και άνευ άλλου τινός, είτε μόνοι τους είτε με τη συνδρομή άλλων αρχών υποχρέων προς τούτο στην κατεδάφιση και καταστροφή των ανεγειρομένων ή ανεγερθέντων προσφάτως κτισμάτων και των πάσης φύσεως κατασκευών ή δενδροφυτεύσεων και στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση εν τέλει δε στην αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του Δημοσίου. Περαιτέρω να ενημερώνουν αμέσως τον εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών δια τις ενέργειές τους συντρεχούσης δε περιπτώσεως να ζητούν τη συνδρομή τους.

Γ. Έχουμε την πεποίθηση ότι μόνον η άκαμπτη εφαρμογή των ως άνω εκτεθέντων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων (άμεσες κατεδαφίσεις των ανεγειρομένων κτισμάτων κ.λ.π.) είναι δυνατόν να αποτελέσουν το λυσιτελές μέτρο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας και ειδικότερα των δημοσίων δασών, τα οποία έχουν δυστυχώς κατέλθει, λόγω κυρίως των κατ' έτος μεγάλων πυρκαϊών, σε πολύ μεγάλο ποσοστό σε σχέση προς τη συνολική επιφάνεια της χώρας, με συνέπεια να έχει ήδη τεθεί σε κίνδυνο η ζωή και η υγεία των κατοίκων της, κυρίως όμως αυτών που κατοικούν στην πρωτεύουσα και την ευρύτερη περιοχή της. Είναι, τέλος, αυτονόητη η αναζήτηση ευθυνών, ακόμη και ποινικών, από τους δασικούς υπαλλήλους οι οποίοι θα παραμελούν την εκπλήρωση των ως άνω καθηκόντων .

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεώργιος Σανιδάς

Κοινοποίηση : κ.κ. Υπουργούς

1. Δημόσιας Διοίκησης
2. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
3. Δημόσιας Τάξης

τους οποίους παρακαλούμε να δώσουν τις αναγκαίες οδηγίες στις αρμόδιες υπηρεσίες που υπάγονται σ' αυτούς ή εποπτεύονται από αυτούς για να παρέχουν οποιαδήποτε συνδρομή ζητείται από τις δασικές αρχές.

4. Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τον οποίο παρακαλούμε να ενισχύσει τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες με τα απαιτούμενα μέσα προκειμένου να εκπληρώνουν την ανωτέρω αποστολή τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΤΗΛ. 2106411526
ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα 4 Ιουνίου 2013

Αριθ. Πρωτ. : 2536

Αριθμ. Εγκυκλίου : 6/13

Προς :

τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Χώρας

Είναι γνωστό ότι η ηχορύπανση έχει σοβαρές επιπτώσεις στη γενική κατάσταση της υγείας του ανθρώπου και ιδιαίτερα στο νευρικό σύστημα, κυρίως δε στη σημερινή πολυτάραχη εποχή μας. Η πρόσφατη έρευνα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (Π.Ο.Υ.) έδειξε ότι η ηχορύπανση έρχεται δεύτερη (μετά την ατμοσφαιρική ρύπανση) στην κατάταξη των περιβαλλοντικών κινδύνων για την υγεία. Η έκθεση στον θόρυβο, σύμφωνα με την έρευνα, είναι μια ύπουλη διαδικασία, της οποίας οι άμεσες και μακροπρόθεσμες συνέπειες δεν είναι ορατές και αναγνωρίσιμες, αλλά ωστόσο υποσκάπτουν συστηματικά την υγεία των ανθρώπων.

Με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι: « Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας....». Η νομοθεσία για την ηχορύπανση και την προστασία της υγείας των ανθρώπων από αυτήν, είναι επαρκής και περιλαμβάνεται σε νόμους, διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις που αναφέρονται σε διάφορα έργα και δραστηριότητες που προκαλούν θορύβους. Ειδικότερα για τους θορύβους που προκαλούνται από τη μουσική των κέντρων διασκεδάσεως και λοιπών καταστημάτων έχει εκδοθεί σχετικώς, κατά την παρεχόμενη από την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Α.Ν. 2520/1940 εξουσιοδότηση, και ισχύει η υπ` αρ. Α5/3010/1985 Υγειονομική

διάταξη, σκοπός της οποίας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1, είναι ο υγειονομικός έλεγχος και η λήψη μέτρων για προστασία της Δημόσιας Υγείας από θορύβους που δημιουργούνται στα κέντρα διασκέδασης κ. λ.π καταστήματα, μόνο από τη μουσική. Τα άρθρα 3 και 7 της Υγειονομικής διάταξης ορίζουν τα σχετικά με την απαιτούμενη ηχομόνωση των στεγασμένων κέντρων διασκέδασης και τις διαδικασίες έκδοσης άδειας, υποβολής δικαιολογητικών και λοιπούς όρους λειτουργίας, ενώ τα άρθρα 4 και 6 αυτής προβλέπουν για την επιτρεπόμενη ηχητική στάθμη λειτουργίας των κέντρων διασκεδάσεως και των υπολοίπων καταστημάτων με μουσική, "τα οποία δεν θεωρούνται σύμφωνα με την ισχύουσα Υγειονομική Διάταξη Κέντρα Διασκεδάσεως", των στεγασμένων το πρώτο και των υπαίθριων το δεύτερο. Στο άρθρο 9 περιγράφεται ομοιόμορφη διαδικασία μετρήσεων και ορίζεται ότι όλες οι μετρήσεις γίνονται με ηχόμετρο (ορισμένου τύπου). Περαιτέρω το άρθρο 10 της Υγειονομικής διάταξης, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ. 3 του Ν. 4055/2012, ορίζει ότι: «Οι παραβάτες της παρούσας Υγειονομικής διάταξης τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ και ότι, αν ο δράστης έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω, ακολουθείται υποχρεωτικά η διαδικασία που αναφέρεται στα άρθρα 418 και επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας», ενώ τέλος στο άρθρο 11 αυτής, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ. 4 Ν. 4055/2012, ορίζεται ότι: «Η εκτέλεση της παρούσας Υγειονομικής διάταξης ανατίθεται στα αρμόδια υγειονομικά και αστυνομικά όργανα σε όλη την Επικράτεια.»

Ως παραβάτες (δηλαδή αυτουργοί) της ως άνω Υγειονομικής διάταξης διώκονται και τιμωρούνται, και επομένως πρέπει να συλλαμβάνονται άμεσα, τα φυσικά πρόσωπα που εκμεταλλεύονται το κατάστημα για δικό τους λογαριασμό (κύριοι του καταστήματος ή μισθωτές ή υπομισθωτές, εφόσον η μίσθωση ή η υπομίσθωση αποδεικνύονται από έγγραφο βέβαιης χρονολογίας) ή αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, οι νόμιμοι εκπρόσωποι αυτού, με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις, ή το πρόσωπο που έχει ορισθεί υγειονομικώς υπεύθυνος. Η ποινική δε ευθύνη άλλων τυχόν προσώπων που σχετίζονται με την τελούμενη αυτή παράβαση (προσωρινά υπεύθυνος, μηχανικός ή τεχνικός ήχου κ.λ.π) θα κριθεί με βάση τις διατάξεις των άρθρων

45, 46 και 47 του ΠΚ. Επισημαίνεται ότι, η παράβαση της υπ' αρ. Α5/3010/1985 Υγειονομικής διάταξης, η οποία, ως προβλέπουσα βαρύτερες κυρώσεις, κατισχύει της διατάξεως του άρθρου 43 παρ. 12 Ν. 4025/2011, που προστέθηκε με το άρθρο 58 παρ.4 του Ν.4075/2012 και σύμφωνα με την οποία: «Οι παραβάσεις των διατάξεων του Υγειονομικού Κανονισμού (Β 275) και όλες οι παραβάσεις των διατάξεων όλων των Υγειονομικών Διατάξεων, που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 του α.ν. 2520/1940 ή κατ' εξουσιοδότηση άλλου νόμου, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή τουλάχιστον 2.000 ευρώ, εκτός αν από άλλες διατάξεις τιμωρούνται βαρύτερα», επαναφέρθηκε ως πλημμέλημα με το άρθρο 37 παρ. 3 του Ν. 4055/2012, επειδή κρίθηκε, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, ότι το φαινόμενο της ηχορύπανσης έχει λάβει πολύ οχληρές διαστάσεις τον τελευταίο καιρό.

Η θέσπιση βαρύτερων ποινών με το Ν. 4055/2012 καθώς και η υποχρεωτική εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας σε βάρος όσων προκαλούν ηχορύπανση καταδεικνύει τη σθεναρή βούληση του νομοθέτη, το μν να εξασφαλίσει στους κατοίκους υγιείς συνθήκες διαβίωσης στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, το δε να αποτρέψει, αλλά και να τιμωρήσει, όποιον αποτολμήσει να παραβεί τις οικείες ποινικές διατάξεις. Και η νομοθετική μν εξουσία με τη θέσπιση των ανωτέρω κυρώσεων έπραξε τα καθεαυτήν, καθήκον πλέον των Εισαγγελικών Λειτουργών, ως τηρητών της νομιμότητας, να επιβεβαιώνουμε κάθε μέρα –εντός των ορίων της ελληνικής αρετής του μέτρου-το θεσμικό αυτό ρόλο μν με την έναντι πάντων των παρανομούντων πιστή, έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Κατόπιν των ανωτέρω και ενόψει του ότι το φαινόμενο της ηχορύπανσης από τα κέντρα διασκεδάσεως και λοιπά καταστήματα με μουσική, στεγασμένα και υπαίθρια, αναμένεται να πολλαπλασιασθεί κατά την θερινή περίοδο, παρακαλούμε, όπως παραγγείλετε στους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της περιφέρειάς σας: α) Να ζητούν, σε διαρκή βάση, τη διενέργεια ελέγχων από τα αρμόδια ως άνω όργανα στα προαναφερόμενα καταστήματα και, οσάκις διαπιστώνεται παράβαση των σχετικών διατάξεων, θα πρέπει οι παραβάτες αυτών, εφόσον πρόκειται περι

αυτοφώρου πλημμελήματος, να συλλαμβάνονται, να οδηγούνται στους Εισαγγελείς Πρωτοδικών και να παραπέμπονται υποχρεωτικά στο δικαστήριο κατά την αυτόφωρη διαδικασία. β) Να ελέγχουν την πλήρη και άμεση εφαρμογή των οριζομένων από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 του ΠΔ 180/1979 και 80 παρ. 6 του Ν. 3463/2006, σχετικά με την προσωρινή αφαίρεση των αδειών λειτουργίας των αναφερομένων καταστημάτων, συντρεχουσών των νομίμων προϋποθέσεων.

Πέραν βεβαίως της παραγγελίας που θα δώσετε στους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών για την εφαρμογή της παρούσης εγκυκλίου μας, παρακαλούμε να εποπτεύετε προσωπικώς και συνεχώς για την τήρησή της.

Ο Αντίεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Κων. Δασούλας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ

ΤΗΛ. 2106411526

ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα 4 Ιουνίου 2013

Αριθ. Πρωτ. : 2537

Αριθμ. Εγκυκλίου : 5/13

Προς :

τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Χώρας

Ενόψει της σπουδαιότητας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος για την ίδια τη ζωή και την υγεία του ανθρώπου, ως κατάσταση πλήρους φυσικής, διανοητικής και κοινωνικής ευεξίας του ατόμου ή του συνόλου του πληθυσμού, σας γνωρίζουμε και παρακαλούμε για τα ακόλουθα:

Το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι: « Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων...». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ανάγεται σε συνταγματική υποχρέωση του Κράτους, το οποίο οφείλει να λαμβάνει για την προστασία του τα απαραίτητα, προληπτικά ή κατασταλτικά, μέτρα, και ταυτόχρονα καθιερώνεται συνταγματικό δικαίωμα περιβάλλοντος ενός εκάστου φορέα. Με τον όρο «προστασία του περιβάλλοντος» νοείται το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή την αποκατάσταση, διατήρηση ή βελτίωσή του. Φορέας του δικαιώματος στο περιβάλλον είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια. Με την ανωτέρω συνταγματική διάταξη θεσπίζεται η θεμελιώδης αρχή της προλήψεως της βλάβης του φυσικού περιβάλλοντος, χάριν της οικολογικής ισορροπίας και της διατηρήσεως αυτού και των φυσικών πόρων προς όφελος όχι μόνον της παρούσας γενεάς αλλά και των επομένων. Σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω συνταγματική επιταγή, εκδόθηκαν και οι Νόμοι **1650/1986** «Για την προστασία του περιβάλλοντος», **743/1977** «Περί προστασίας του θαλασσιού περιβάλλοντος και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» και **4042 /2012** «Ποινική

προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/EK - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/EK

Με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 εδ. α΄ του Ν. 1650/1986 ορίζεται ο σκοπός του εν λόγω νόμου, ενώ στο άρθρο 2 αυτού δίδεται ο ορισμός των εννοιών « Περιβάλλον, Ρύπανση, Μόλυνση, Υποβάθμιση, Προστασία του περιβάλλοντος, Οικοσύστημα, Φυσικός αποδέκτης, Υγεία, Οικολογική ισορροπία, Φυσικοί πόροι, Απόβλητα, Διαχείριση αποβλήτων, Ουσίες, Παρασκευάσματα, Επικίνδυνες ουσίες και Τοπίο». Περαιτέρω το άρθρο 28 του ίδιου νόμου, που τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του Ν. 4042/2012, προβλέπει διεξοδικά τις ποινικές κυρώσεις σε βάρος των δραστών των αναφερομένων περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Από τις διατάξεις του άρθρου 28 σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1 και 2 του Ν. 1650/1986 προκύπτει ότι βασικοί στόχοι του νόμου αυτού είναι η προστασία του περιβάλλοντος με την καθιέρωση μηχανισμών αποτροπής της ρύπανσης και γενικότερα της υποβάθμισης αυτού και τη λήψη όλων των αναγκαίων για το σκοπό αυτό προληπτικών μέτρων. Συγκεκριμένα με τις ως άνω διατάξεις του νόμου αυτού επιδιώκεται η προστασία: **α)** του εδάφους και η λήψη των αναγκαίων μέτρων, ώστε οι χρήσεις του να γίνονται σύμφωνα με τις φυσικές ιδιότητές του και την παραγωγική του ικανότητα, **β)** των επιφανειακών και υπογείων νερών, θεωρουμένων ως φυσικών πόρων και ως οικοσυστημάτων, **γ)** της ατμόσφαιρας, **δ)** της φύσης και του τοπίου και ιδιαίτερα περιοχών με μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική και γεωμορφολογική αξία, **ε)** των ακτών των θαλασσών, των οχθών των ποταμών, των λιμνών, του βυθού αυτών και των νησίδων, ως φυσικών πόρων, ως στοιχείων οικοσυστημάτων και ως στοιχείων του τοπίου κ.λπ.

Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 1 περ. ιδ΄, 2 παρ. 1 περ. α΄ και β΄ του Ν. 743/1977, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν ως ειδικές, προκύπτει ότι, ως ρύπανση του θαλασσίου περιβάλλοντος νοείται η παρουσία στη θάλασσα κάθε ουσίας, η οποία αλλοιώνει τη φυσική κατάσταση του θαλάσσιου ύδατος ή το καθιστά επιβλαβές στην υγεία του ανθρώπου ή την πανίδα και τη χλωρίδα του βυθού και γενικά ακατάλληλο για τις κατά περίπτωση χρήσεις του. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις περιπτώσεις ρύπανσης: α) των λιμένων, των ακτών της χώρας και των ελληνικών χωρικών υδάτων υπό εγκαταστάσεων ή πλοίων και δεξαμενοπλοίων υπό ελληνική ή ξένη σημαία και β) της ανοικτής θάλασσας υπό πλοίων με ελληνική ή ξένη σημαία. Το άρθρο 13 του ως άνω νόμου προβλέπει, εκτός των άλλων, τις ποινικές κυρώσεις σε βάρος των παραβατών αυτού, των ισχυουσών, σχετικών, Διεθνών Συμβάσεων και των σε εκτέλεση τούτων εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Περαιτέρω στην αιτιολογική έκθεση του **N. 4042/2012** αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: « ...**Α**ποτελεί κοινή διαπίστωση ότι οι σύγχρονες τάσεις σχεδιασμού και διαμόρφωσης της πολιτικής περιβάλλοντος και των άλλων πολιτικών, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και η ανάγκη αποτελεσματικής άσκησης των πολιτικών αυτών στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, δημιουργούν νέους προσανατολισμούς και επιβάλλουν την προαγωγή μιας υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά το πρόβλημα του περιβαλλοντικού εγκλήματος που συνεχώς επιδεινώνεται, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής και στην οικονομία. Λόγω της σημασίας του εννόμου αγαθού του περιβάλλοντος στην κοινωνική ζωή, είναι εμφανές ότι αυτός που καταστρέφει το περιβάλλον αναιρεί τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις επιβίωσης του ανθρώπου. Ως εκ τούτου η προσφυγή στο ποινικό δίκαιο έχει κριθεί αναγκαία και σκόπιμη στις περισσότερες σύγχρονες νομοθεσίες. Είναι, επίσης, διαπιστωμένο ότι οι ποινικές κυρώσεις για τα περιβαλλοντικά αδικήματα έχουν επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα .... Με τις διατάξεις της Ενότητας Α' του παρόντος σχεδίου νόμου εντάσσονται οι νομοθετικές πράξεις ενσωμάτωσης των ανωτέρω οδηγιών στο καθεστώς ποινικής προστασίας του άρθρου 28 του ν. 1650/1986. Παράλληλα η Πολιτεία εκτιμώντας και αξιολογώντας την επιταγή του κοινοτικού νομοθέτη για θέσπιση και εφαρμογή αποτρεπτικών, αποτελεσματικών και αναλογικών κυρώσεων, προβαίνει στην υιοθέτηση ενός νομοθετικού πλαισίου που στοχεύει: **α)** στην περαιτέρω βελτίωση, επί το αυστηρότερο, των υφιστάμενων ρυθμίσεων του άρθρου 28 του ν. 1650/ 1986, με την υιοθέτηση των αναγκαιών προς τούτο τροποποιήσεων, που θα διασφαλίζουν πιο αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία, σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα **β)** στον εμπλουτισμό του ποινικού κώδικα και άλλης ποινικής νομοθεσίας με διατάξεις περιβαλλοντικής προστασίας **γ)** στην θέσπιση ειδικών δικονομικών διατάξεων σύμφωνα με τις οποίες οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που έχουν συσταθεί με το άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α' 228), εξοπλίζονται με προανακριτικές αρμοδιότητες και ενδυναμώνεται ο ρόλος τους στην πρόληψη, την αποτροπή και την επέκταση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων...».

Από τα ανωτέρω αναδεικνύονται ανάγλυφα: **1) Η** επιτακτική ανάγκη να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά το πρόβλημα του περιβαλλοντικού εγκλήματος, που συνεχώς επιδεινώνεται, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής και στην οικονομία, **2)** η βούληση του κοινοτικού και εθνικού νομοθέτη για θέσπιση και εφαρμογή αποτρεπτικών, αποτελεσματικών και αναλογικών κυρώσεων που θα διασφαλίζουν πιο αποτελεσματικά την περιβαλλοντική προστασία **και 3)** το ότι οι

ποινικές κυρώσεις για τα περιβαλλοντικά αδικήματα είναι οι πλέον αποτρεπτικές, στην προσπάθεια καταπολέμησης της καταστροφής του περιβάλλοντος.

Κατόπιν αυτών και λόγω του ότι, ως γνωστόν, κατά τη θερινή περίοδο, εξαιτίας των επικρατουσών συνθηκών και της αυξημένης τουριστικής κινήσεως, παρατηρείται έξαρση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων, ιδίως δε με την ανεξέλεγκτη εγκατάλειψη, απόρριψη και διαχείριση των αποβλήτων, λυμάτων και απορριμμάτων, **ανακύπτει, πρόδηλη, η ανάγκη**, λόγω ιδιαίτερης σοβαρότητας του θέματος, για συνεχή εγρήγορση και επαγρύπνηση των Εισαγγελικών Λειτουργιών καθώς και των επιφορτισμένων με την πρόληψη, την αποτροπή και τη βεβαίωση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων γενικών και ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων. Ταυτόχρονα απαιτείται συστηματικός, αδιάκοπος και με ιδιαίτερο ζήλο προσωπικός έλεγχος των Εισαγγελέων Πλημμελειοδικών επί των κρατουσών στην περιφέρειά τους συνθηκών, σε σχέση με την προστασία και την περιφρούρηση της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος. Οσάκις δε διαπιστώνεται παράβαση των ως άνω διατάξεων, θα πρέπει, εφόσον πρόκειται περί αυτοφώρου εγκλήματος οι παραβάτες αυτών να συλλαμβάνονται και να οδηγούνται στους Εισαγγελείς Πλημμελειοδικών για τα περαιτέρω και σε κάθε άλλη περίπτωση οι σχετικές υποθέσεις να εκδικάζονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

Πέραν βεβαίως της παραγγελίας που θα δώσετε στους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών για την εφαρμογή της παρούσης εγκυκλίου μας, παρακαλούμε να εποπτεύετε προσωπικώς και συνεχώς για την τήρησή της.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Κων. Δασούλας